

سرشناسه: رضوی نیا، سید محمد حسین، ۱۳۲۵ -
عنوان و نام پدیدآور: معماری همساز با اقلیم در کویر / سید محمد حسین رضوی نیا
مشخصات نشر: تهران، توانگران، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری: ۱۸۷ ص
شابک: ۷-۰-۹۸۶۳۹-۶۰۰-۹۷۸، ۱۵۰۰۰ تومان
وضعیت فهرست نویسی: فیا

Vernacular architecture - arid regions - Iran
موضوع: معماری بومی - مناطق خشک - ایران
موضوع: معماری - عوامل اقلیمی - Iran - architecture and climate
رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ م ۶۴ ر NA ۱۴۸۰
رده بندی دیویی: ۷۱/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۱۵۸۳۲

نام کتاب: معماری همساز با اقلیم در کویر

مولف: سید محمد حسین رضوی نیا

ناشر: توانگران

چاپ: اول

تیراژ: ۵۰۰

ویراستار: امیرمسعود معینی

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۷-۰-۹۸۶۳۹-۶۰۰-۹۷۸

فهرست عناوین

پیشگفتار مولف * ۵ *

فصل اول: طبقه‌بندی اقلیمی * ۷-۵۹ *

(مقدمه: اقلیم؛ اهمیت طبقه‌بندی اقلیمی؛ سابقه طبقه‌بندی اقلیمی؛ طبقه‌بندی تورنت وایت؛ طبقه‌بندی اقلیمی دو مارتن؛ طبقه‌بندی استرالز؛ طبقه‌بندی اقلیمی آمبرژه؛ طبقه‌بندی اقلیمی کوپن؛ طبقه‌بندی اقلیمی گوسن؛ طبقه‌بندی گرجی؛ طبقه‌بندی کسمانی؛ روش اولگی؛ روش شرایط اقلیمی؛ روش گیونی؛ روش شرایط اقلیمی؛ روش ماهانی؛ روش ماهانی؛ روش شرایط اقلیمی؛ تقسیمات اقلیمی ایران؛ روش عوامل اقلیمی؛ جغرافیای طبیعی ایران؛ ساختمان سطح زمین؛ آبهای داخلی؛ پوشش گیاهی؛ اقلیم گرم و خشک؛ تعریف اقلیم؛ الف- نواحی خشک و نیمه خشک جنب حاره‌ای و ب- نواحی خشک و نیمه خشک منطقه معتدل و ج- نواحی خشک منطقه قلی؛ خصوصیات اقلیمهای خشک جهان؛ ویژگیهای آب و هوایی مناطق خشک؛ بارندگی؛ تبخیر؛ رطوبت؛ درجه حرارت؛ باد؛ اقلیم گرم و خشک فلات مرکزی ایران؛ الف. منطقه نیمه بیابانی؛ ب. منطقه بیابانی؛ خصوصیات اقلیم گرم دشت‌های فلات ایران؛ گیاهان اقلیم گرم فلات ایران؛ پوشش جانوری؛ خاکها؛ تعریف کویر؛ نتیجه‌گیری)

فصل دوم: اقلیم گرم و خشک * ۶۱-۱۰۲ *

(مقدمه؛ عوامل اقلیمی موثر در معماری؛ تابش آفتاب؛ دمای هوا؛ باد؛ باد و مونسون؛ رطوبت و آب؛ تأثیر گیاه؛ اصول معماری اقلیم گرم و خشک؛ فرم ساختمان؛ جهت استقرار ساختمان؛ تهویه مورد نیاز؛ نوع مصالح؛ ساختمانهای گلی، خشتی و آجری؛ نتیجه‌گیری و جمع‌بندی فصل)

فصل سوم: نمونه‌های موردی * ۱۰۳-۱۵۴ *

(مقدمه؛ خانه چهار کله (چهار فصل)؛ گنبد؛ حیاط مرکزی و ایوان؛ بادگیر؛ اشکالات استفاده از بادگیر؛ تحلیل خانه‌های جدید و قدیم کاشان؛ عناصر تشکیل دهنده خانه‌های قدیمی؛ ورودی؛ برخی از کارکردهای ورودی، الف. کارکردهای انتقالی و ارتباطی؛ ب. کارکردهای اجتماعی؛ ج. کارکرد اقلیمی؛ خصوصیات شکلی و حجمی؛ الف. فضاهای گشوده و دعوت کننده، ب. فضای بسته و اختصاصی؛ وسعت و عمق؛ نوع طراحی؛ الف. فاقد طراحی معمارانه، ب. طراحی شده؛ حیاط؛ الف. حیاط نارنجستان، ب. حیاط

بیرونی، ج. حیاط اندرونی؛ د. گودال باغچه؛ پایاب؛ آشپزخانه؛ پشت بام؛ سازماندهی فضایی خانه؛ شکل و عملکرد اقلیمی؛ دسترسی، نور؛ خانه‌های قدیمی موجود در کاشان؛ الف - خانه‌های دسته یک؛ ۱- خانه ابراهیم خلیل خان عامری؛ ۲- طباطبایی؛ ۳- مجموعه خانه بروجردی؛ ب - خانه‌های دسته دو؛ ۱- خانه عباسیان، ۲- خانه آل یاسین؛ ج - خانه‌های گروه ۱- خانه بنی کاظمی، ۲- خانه عطارها؛ نتیجه گیری و جمع‌بندی فصل)

فصل چهارم: نتیجه گیری و جمع‌بندی * ۱۵۵ - ۱۷۶ *

(مقدمه؛ اهداف طراحی اقلیمی؛ شیوه‌های کنترل آب و هوا؛ شیوه‌های کنترل در زمستان؛ استفاده از حرارت خورشید؛ گرمایش غیرفعال، ۱- انفعالی؛ ب. گرمایش فعال؛ کاهش نفوذ هوای خارج، کاهش جریان هدایت حرارتی؛ شیوه‌های کنترل تابستان؛ کاهش جذب حرارت از خورشید؛ استفاده از تهویه؛ استفاده از برودت تابشی؛ استفاده از برودت تبخیری؛ استفاده هدایت برودتی؛ الگوی اشتغال زمین و تاثیر آن بر اقلیم؛ اولویتهای لازم جهت طراحی اقلیمی؛ ۱- محافظت ساختمان در هوای گرم خارج، ۲- محافظت ساختمان در برابر تابش آفتاب، ۳- بهره گیری از نوسان روزانه دمای هوا، ۴- بهره گیری از خورشیدی در گرمایش ساختمان)

منابع و مآخذ * ۱۷۷ - ۱۸۷ *

پیشگفتار مولف

معماری بومی متعلق به هر فرهنگ و سرزمینی که باشد، در اولین برداشت ممکن است به عنوان میراث گذشته دور یا نزدیک شناخته شود. ولی این گونه معماری چیزی نیست که نتوانیم امروز آنرا بیافرینیم. اگر شکل معماری بومی، ریشه در شرایطی داشته است و اکنون نیز این شرایط در سرزمین برقرار باشد، دور از ذهن نیست که بتوان دوباره همین شکل را خلق کرد. شرایطی که از آن یاد می‌شود دامنه گسترده‌ای از روش‌ها، زندگی، شرایط محیطی و رفتار فرهنگی و اجتماعی را در بر می‌گیرد. در جهان طبیعت وجود اقلیمهای مختلف (و طبقه‌بندی متفاوتی که هریک بر مبنایی پایه گذاری شده اند) نشان از تنوع اقلیمی در نقاط مختلف جهان دارد که هریک از این اقلیمها چه سرد و چه گرم دارای مشکلات و محاسنی می‌باشد و در این مسیر انسان خلاق به برقراری رابطه بین محیط طبیعی اطراف و مکان زندگی خود پرداخته است تا بتواند در مقابل این مشکلات راه حل منطقی بیابد و از موهبتهای موجود کمال استفاده را بنماید. استفاده از انرژیهای موجود در منطقه به یاری معماران آمده و روند استفاده از آنها در طول تاریخ متکاملتر شده است. اما با بروز انقلاب صنعتی در بین جوامع صنعتی روند زندگی پیشرفت سریع و روزافزونی به خود گرفت، به گونه‌ای که استفاده از انرژیهای فسیلی به سرعت جای استفاده از انرژیهای طبیعی را گرفت. استفاده آسان و در دسترس بودن به عنوان مزایایی بود که در شهرهای مدرن سراسر جهان این روند را تسریع بخشید. اما به تدریج اثرات منفی این سوختها از جمله آلودگی هوا به عنوان معضل اساسی مطرح شد و از طرفی، تجدیدنپذیر بودن این سوختها باعث شد که صاحب نظران در فکر چاره‌ای شوند و بنابراین روند صرفه‌جویی در مصرف و کنترل دقیق مصرف انرژی در ساختمان به عنوان یک امر مسایل ضروری و طراحی ساختمانهایی که با طبیعت سازگار و اقلیم متناسب باشند مورد توجه قرار گرفت. البته باید یادآور شد که آنچه امروز به عنوان روشهای پیشرفته به شمار می‌آید حاصل دستاوردهای گذشتگان است و به شدت تابع نوآوریهای جدید است.

در این کتاب به معماری همساز با کویر توجه شده و این مهم مورد نظر مولف اثر در رابطه با ویژگیهای اصولی طراحی معماری در اقلیم کویری ایران بوده است. نگارنده بر این باور است که این کتاب تنها درامدی بر غنای هنری و علمی معماری در کویر است لذا انتظار دارد تا مرهون نظرات اساتید و صاحب نظران در این رابطه قرار گیرد که رجا وائق را نیز به همراه دارد. به امید اینکه این گام کوچک مورد لطف و پذیرش جامعه وزین و علمی معماری ایران قرار گیرد.

سید محمدحسین رضوی نیا- کارشناس ارشد معماری و پژوهشگر